

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри туризму та
країнознавства
Протокол № 1 від 28.08.2019 р.
Зав. кафедри

_____ Г.О. Горіна

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ»

Ступінь: магістр

Кількість кредитів ECTS 6

Розробник: Горіна Г.О.
проф. кафедри туризму та
країнознавства, д.е.н., доцент

2019 – 2020 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова для студентів спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
Семестр (осінній / весняний)	осінній
Кількість кредитів	6
Загальна кількість годин	180
Кількість модулів	1
Лекції, годин	30
Практичні / семінарські, годин	30
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	120
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	4,6
самостійної роботи студента	9
Вид контролю	екзамен

2. Програма дисципліни

Ціль – поглиблення і розширення теоретичних знань, вмінь та практичних навичок студентів у питаннях методології здійснення досліджень світових туристичних потоків, тенденцій їх формування та організації інституційного регулювання розвитку міжнародного туризму.

Завдання: ознайомлення з теоретичними основами міжнародного туризму, дослідження його ролі у світовому господарстві; ознайомлення з рівнями конкурентоспроможності у туризмі; ознайомлення з методикою визначення конкурентоспроможності країн світу у сфері подорожей і туризму; дослідження основних показників розвитку світового ринку туристичних послуг; дослідження процесів транснаціоналізації та глобалізації в міжнародному туризмі.

Предмет: дослідження ролі міжнародний туризм у світовому господарстві.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Міжнародний туризм як об'єкт дослідження

Тема 2. Поляризація світового туристичного простору

Тема 3. Статистика міжнародного туризму

Тема 4. Конкурентоспроможність країн світу у сфері подорожей і туризму

Тема 5. Характеристика світового ринку туристичних послуг

Тема 6. Міжнародне співробітництво у сфері туризму

Тема 7. Сучасні тенденції транснаціоналізації в міжнародному туризмі

Тема 8. Особливості інтеграційної взаємодії туристичних підприємств

Тема 9. Туристичний потенціал України в контексті сучасної глобалізації

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Міжнародний туризм та його роль у світовому господарстві					
Тема 1. Міжнародний туризм як об'єкт дослідження	21	4	4	-	13
Тема 2. Поляризація світового туристичного простору	21	4	4	-	13
Тема 3. Статистика міжнародного туризму	21	4	4	-	13
Тема 4. Конкуренентоспроможність країн світу у сфері подорожей і туризму	21	4	4	-	13
Тема 5. Характеристика світового ринку туристичних послуг	21	4	4	-	13
Разом за змістовим модулем 1	105	20	20	-	65
Змістовий модуль 2. Процеси транснаціоналізації та глобалізації в міжнародному туризмі					
Тема 6. Міжнародне співробітництво у сфері туризму	22	4	4	-	14
Тема 7. Сучасні тенденції транснаціоналізації в міжнародному туризмі	18	2	2	-	14
Тема 8. Особливості інтеграційної взаємодії туристичних підприємств	18	2	2	-	14
Тема 9. Туристичний потенціал України в контексті сучасної глобалізації	17	2	2	-	13
Разом за змістовим модулем 2	75	10	10	-	55
Усього годин	180	30	30	-	120

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Семінар запитань і відповідь Теоретичні основи дослідження міжнародного туризму	2
2	Семінар запитань і відповідь Сутність та взаємозв'язок подорожі та туризму	2
3	Семінар запитань і відповідь Територіальне районування світу за туристичними регіонами	2
4	Семінар запитань і відповідь Фактори формування просторової поляризації світового туристичного ринку	2
5	Семінар з виконанням практичних задач Вимірювання потоків відвідувачів	2
6	Семінар з виконанням практичних задач Особливості вимірювання масштабів туристських витрат та споживання	2
7	Семінар з виконанням практичних задач Методика складання Індексу конкурентоспроможності країн у секторі подорожей і туризму	2
8	Семінар з виконанням практичних задач Аналіз конкурентоспроможності країн світу у секторі подорожей і туризму	2
9	Семінар запитань і відповідь Стан та особливості ієрархічної структури світового ринку туристичних послуг	2
10	Семінар з виконанням практичних задач Аналіз соціально-економічних показників розвитку світового ринку туристичних послуг	2
11	Семінар з запитань і відповідей Сутність міжнародної співпраці та координації у сфері туризму	2
12	Семінар запитань і відповідь Міжнародні організації та асоціації у сфері туризму	2
13	Семінар запитань і відповідей Інтеграційна взаємодія суб'єктів туристичної діяльності	2
14	Семінар з виконанням практичних задач Транснаціональні компанії на ринку міжнародного туризму	2
15	Семінар з виконанням практичних задач Місце України на міжнародному туристичному ринку	2
Всього		30

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Добір інформації зі статистики туризму (погоджуючи з викладачем) з національних та міжнародних джерел, здійснення її аналізу та аналітичних висновків.
4. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема семінарських занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Міжнародний туризм та його роль у світовому господарстві			
Семінар – запитань і відповідей Тема 1. Теоретичні основи дослідження міжнародного туризму	6,5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: організаційні форми та види туризму; класифікація міжнародних та внутрішніх відвідувачів. Джерела [2, 4-6]. 2. Самотестування.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування
Семінар – запитань і відповідей Тема 2. Сутність та взаємозв'язок подорожі та туризму	6,5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: внутрішній, в'їзний, виїзний мандрівник; внутрішній, в'їзний, виїзний відвідувач; підпорядкованість понять подорож-туризм та подорожуючий-відвідувач. Джерела [2, 4-6]. 2. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування
Семінар - запитань і відповідей Тема 3. Територіальне районування світу за туристичними регіонами	6,5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: територіальне районування світу за World Tourism Organization; територіальне районування світу за The World Travel & Tourism Council; територіальне районування світу за The World Economic Forum. Джерела [1-3, 5, 24, 25]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
Семінар - запитань і відповідей. Тема 4. Фактори формування просторової поляризації світового туристичного ринку	6,5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: просторові зони світового туристичного ринку; концепція просторової поляризації світового туристичного ринку. Джерела [1-3, 5, 24, 25]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
Семінар з виконанням практичних задач Тема 5. Вимірювання потоків відвідувачів	6,5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: вимірювання потоків відвідувачів, визначення та масштаби туристських витрат, визначення та сфера охоплення туристського споживання Джерело [1, 2, 4, 5, 9]. 2. Самотестування. 3. Самоперевірка знань шляхом аналізу туристських витрат та споживання, потоків в'їзних та виїзних відвідувачів.	Тестування, розв'язання практичних завдань
Семінар з виконанням практичних задач Тема 6. Особливості вимірювання масштабів туристських витрат та споживання	6,5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: вимірювання потоків відвідувачів, визначення та масштаби туристських витрат, визначення та сфера охоплення туристського споживання Джерело [1, 2, 4, 5, 9]. 2. Самотестування. 3. Самоперевірка знань шляхом аналізу туристських витрат та споживання, потоків в'їзних та виїзних відвідувачів.	Тестування, розв'язання практичних завдань
Семінар з виконанням практичних задач Тема 7. Методика складання Індексу	6,5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: рівні конкурентоспроможності у туризмі; методика складання Індексу конкурентоспроможності країн у секторі подорожей і туризму Джерело [33-35].	Тестування, розв'язання практичних завдань

конкурентоспроможност і країн у секторі подорожей і туризму		2. Самотестування. 3. Самоперевірка знань шляхом аналізу конкурентоспроможності країн світу у секторі подорожей і туризму за індексом ТТСІ	
Семінар з виконанням практичних задач Тема 8. Аналіз конкурентоспроможност і країн світу у секторі подорожей і туризму	6,5	1. Самотестування. 2. Самоперевірка знань шляхом розв'язання задач на оцінку конкурентоспроможності країн світу у секторі подорожей і туризму за індексом ТТСІ	Тестування, розв'язання практичних завдань
Семінар запитань та відповідей Тема 9. Стан та особливості ієрархічної структури світового ринку туристичних послуг	6,5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: характеристика європейського, американського, азіатсько-тихоокеанського, африканського та близькосхідного туристських регіонів. Джерело [5-7]. 2. Самотестування.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування
Семінар з виконанням практичних задач Тема 10. Аналіз соціально-економічних показників розвитку світового ринку туристичних послуг	6,5	1. Самотестування. 2. Самоперевірка знань шляхом аналізу динаміки та прогнозу соціально-економічних показників розвитку туристичних регіонів світу.	Тестування, розв'язання практичних завдань
Разом змістовий модуль 1	65		
Змістовий модуль 2. Процеси транснаціоналізації та глобалізації в міжнародному туризмі			
Семінар з запитань і відповідей Сутність міжнародної співпраці та координації у сфері туризму	7	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: сутність міжнародної співпраці та координації у сфері туризму, Всесвітня туристична організація, Всесвітня рада з туризму та подорожей. Джерело [5-7, 13, 14, 16, 31]. 2. Самотестування.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування.
Семінар запитань і відповідей Тема 12. Міжнародні організації та асоціації у сфері туризму	7	1. Самотестування. 2. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування
Семінар запитань і відповідей Тема 13. Інтеграційна взаємодія суб'єктів туристичної діяльності	14	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: передумови та особливості інтеграційної взаємодії туристичних підприємств; аналіз структурних зрушень на ринку туристичних послуг; структурно-динамічні аспекти розвитку інтеграційних процесів в туризмі Джерела [20]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування.
Семінар з виконанням практичних задач Тема 14. Транснаціональні компанії на ринку	14	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: ТНК як головний суб'єкт світогосподарських відносин, вплив туристських ТНК на національну економіку, вплив туристських ТНК на економіку приймаючих країн, вплив туристських ТНК на економіку країни базування. Джерело [2, 19].	Тестування, розв'язання практичних завдань, перевірка зібраної інформації

міжнародного туризму		2. Добір статистичної інформації з практики функціонування туристських ТНК. 3. Самоперевірка знань шляхом визначення масштабів діяльності та частки ринку міжнародних готельних мереж на світовому ринку туристичних послуг.	
Семінар з виконанням практичних задач Тема 15. Місце України на міжнародному туристичному ринку	13	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: державна стратегія та концепція розвитку туризму України, соціально-економічна та інфраструктурна характеристика локальних ринків туристичних послуг. Джерело [37, 38]. 2. Самоперевірка знань шляхом діагностики соціально-економічних та інфраструктурних показників розвитку локальних ринків туристичних послуг України, за допомогою аналітичних та статистичних матеріалів державної служби статистики України. 3. Самоперевірка знань шляхом визначення місця України на світовому ринку туристичних послуг, за допомогою аналізу існуючих рейтингів та складання власних на підставі статистичних баз даних з туризму.	Тестування, розв'язання практичних завдань, перевірка зібраної інформації
Разом змістовий модуль 2	55		
Разом	120		

7. Матриця зв'язку між дисципліною/ змістовим модулем, результатами навчання та компетентностями

Результати навчання	Компетентності												
	Загальні							Предметно-спеціальні					
	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	
1. Знання теоретичних основ міжнародного туризму, а саме: організаційних форм та видів туризму, сутності та взаємозв'язку подорожей та туризму, класифікації міжнародних та внутрішніх відвідувачів													+
2. Знання теоретичних засад територіального районування світу за туристичними регіонами, концептуальних основ просторової поляризації світового туристичного ринку													+
3. Розуміння принципів взаємозв'язку конкуренції в туризмі на різних рівнях													+
4. Розуміння сутності міжнародної співпраці та координації у туризмі													+
5. Уміння вимірювати потоки відвідувачів, визначати масштаби туристських витрат, визначати сферу охоплення туристського споживання та зайнятість в галузях туризму									+				
6. Уміння здійснити аналіз конкурентоспроможності країн світу у секторі подорожей і туризму на підставі розрахунку індексу ТТСІ								+					
7. Уміння здійснити аналіз динаміки та прогнозу соціально-економічних показників розвитку туризму як в окремих країнах, так і туристичних регіонах світу										+			
8. Здатність аналізувати сучасні тенденції та процеси транснаціоналізації та глобалізації в міжнародному туризмі									+				
9. Здатність визначати рівень впливу факторів зовнішнього середовища на діяльність ТНК									+				
10. Здатність визначити туристичний потенціал України в контексті сучасної глобалізації									+				

8. Методи викладання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Індиві- дуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1	2		1			
Тема 2	2		1			
Тема 3	2		1			
Тема 4	2		1			
Тема 5	2	2				
Тема 6	2	2				
Тема 7	2	2				
Тема 8	2	2				
Тема 9	2		1			
Тема 10	2	2				
Разом змістовий модуль 1	20	10	5			35
Змістовий модуль 2						
Тема 1	2		0,5			
Тема 2	2		0,5			
Тема 3	2					
Тема 4	2	2				
Тема 5	2	2				
Разом змістовий модуль 2	10	4	1			15
Разом						50

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

11. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
3. Індивідуальні завдання.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Базова

1. Горіна Г.О. Міжнародний туризм [Текст] : конспект лекцій / Г.О. Горіна ; ДонНУЕТ. – Кривий Ріг, 2016. – 120 с.
2. Александрова А.Ю. Международный туризм: Учебник.-М. : КноРус, 2010. – 464с.
3. Биржаков М.Б., Никифоров В.И. Большой Глоссарий терминов международного туризма. – М.: Герда, невьський фонд, 2006. – 936 с.
4. Борисов К.Г. Международный туризм и право: учеб. пособие. – М. : Издательство «НИМП», 1999.
5. Вавилов Е.В. Основы международного туризма.-М.: Гардарики, 2005.-160 с.
6. Воскресенский В.Ю. Международный туризм.-М.: Юнити-Дана, 2008.-464с.
7. Квартальнов В.А., Романов А.А. Международный туризм: політика развития :учеб.пособие. – М.: Советский спорт, 1998.
8. Квартальнов В.А. Туризм: ученик. М.: Финансы и статистика,2002.
9. Котлер Ф.,Боуэн Дж., Мейкенз Дж. Маркетинг. Гостеприимство и туризм : ученик для вузов / пер. с англ. под. ред. Р.Б.Ноздревой.-М. :ЮНИТИ,1998.

10. Манильская декларация по мировому туризму// Материалы Всемирной конференции по туризму.- Мадрид, 1991.
11. Можева Н., Богинская Е., Мазурина О. Организация международного туризма: учеб.пособие.-Гардарики, 2008.-256 с.
12. Пузакова Е.П. Международный туристический бизнес.-М. : Издательство «ПРИОР», 2001.
13. Романов А. Зарубежное туристическое страноведение.-М. : Советский спорт, 2001.
14. Севастьянов Д.В. Основы страноведения и международного туризма.- М. : Академия, 2008.-272 с.
15. Сенин В.С. Организация международного туризма: учебник. –М.: Финансы и статистика, 2005. – 400 с.
16. Уваров В.Д., Борисов К.Г. Международные туристические организации: справочник. – М. : Международные отношения, 1990.
17. Щербакова С.А. Международный туризм: Экономика и география. – М. :Финансы и статистика, 2007.-144 с.
18. Экономика и организация туризма. Международный туризм: учебное пособие – М : КноРус, 2010. – 576 с.
19. Тарасенок, А. И. Геоэкономический механизм обеспечения конкурентоспособности туристической дестинации : учеб.-метод. пособие / А. И. Тарасенок. – Минск : РИПО, 2014. – 144 с.
20. Босовська М.В. Інтеграційні процеси в туризмі : монографія / М.В. Босовська. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 832 с.

Допоміжна

20. Александрова А. Ю. География мировой индустрии туризма. М., 1998.
21. Максаковский В. П. Географическая картина мира. Часть 2. Ярославль: Верхне- Волжское книжное изд-во, 1995.
22. Организация и управление гостиничным бизнесом: Учебник/Под ред. А. Л. Лесника, И. П. Мацицкого, А. В. Чернышева. М., 2000.
23. Основы туристской деятельности / Под. Ред. В. А. Квартального, И. В. Зорина и др. М., Советский спорт, 2000.
24. Пирожник И. И. Международный туризм в мировом хозяйстве: Учеб. пособие. Минск, 1996.
25. Тарасенок, А. И. Геоэкономический механизм обеспечения конкурентоспособности туристической дестинации : учеб.-метод. пособие / А. И. Тарасенок. – Минск : РИПО, 2014. – 144 с.
26. Горіна Г.О. Конкурентоспроможність сектору подорожей і туризму України на міжнародному туристичному ринку / Г.О. Горіна // Проблеми і перспективи розвитку співробітництва між країнами Юго-Восточної Європи в рамках Чорноморського економічного співробітництва і ГУАМ: сб. науч тр. – Вінниця: ДонНУ, 2014. – 274 с.
27. Горіна Г.О. Соціально-економічне значення туристичної галузі в економіці держави / Г.О. Горіна // Вісник Чернігівського державного технологічного

- університету. Серія “Економічні науки” : науковий збірник / Черніг. нац. технол. ун-т. – Чернігів : Черніг. нац. технол. ун-т, 2014. – № 4 (76). – 352 с.
28. Горіна Г.О. Місце України на міжнародному туристичному ринку / Г.О. Горіна // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – Полтава, 2014. - № 3 (65).
29. Горіна Г.О. Роль туристичної галузі у підвищенні зайнятості населення в Україні / Г.О. Горіна // Глобальні та національні проблеми економіки: Електронне наукове видання. – Миколаїв : Миколаївський нац. Ун-т імені В.О. Сухомлинського, 2015. - № 4. – 1110 с.
30. Горіна Г.О. Зайнятість населення в туристичній галузі: базові концепції та визначення / Г.О. Горіна // Зб. наук. праць «Вісник соціально-економічних досліджень». – Одеса, ОНЕУ, 2015. - Вип. 2. - №57
31. Gorina G.O. Activities of the international organizations and associations in the travel & tourism industry / G.O. Gorina // Актуальні проблеми економіки : наук. екон. журн. / Нац. акад. упр. – Київ, 2015. - №10(172). – С. 13-18
32. Горіна Г.О. Проблематика впровадження методології сателітних рахунків індустрії туризму / Г.О. Горіна // Актуальні проблеми економіки : наук. екон. журн. / Нац. акад. упр. – Київ, 2015. - №13(172). – С. 380-384
33. Горіна Г.О. Конкурентоспроможність країн у туристичній галузі: нові підходи до визначення / Г.О. Горіна // Вісник Хмельницького національного університету : Економічні науки : наук. журн. / Хмельниц. нац. ун-т. – Хмельницький, 2015. - Том 1. - №4 (226). - С. 203-207
34. Горіна Г.О. Систематизація наукових підходів до визначення економічних рівнів конкуренції в туризмі / Горіна Г.О. // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки : зб. наук. пр., Херсон. держ. ун-т. – Херсон, 2015. – Вип. 14. – Частина 2. – С. 21-24
35. Горіна Г.О. Оцінка конкурентоспроможності регіонів світу у секторі подорожей і туризму / Горіна Г.О. // Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. Серія : Економічні науки : наук. журн. / Донец. нац. ун-т екон. і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. – Кривий Ріг, 2015. - №1 (62). – С. 93-101
36. Горіна Г.О. Концептуальні засади та перспективи розвитку туристичної індустрії України / Горіна Г.О. // Торговля і ринок України : темат. зб. наук. пр. / Донец. нац. ун-т екон. і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. – Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2015. – №38. – С. 45-53
37. Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-p>
38. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua>